

Сёнтэрү Ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 сұлхи майһан 5-мёшёнченпе тухатъ

50 (7475) №

Юн кун, 2007 сұлхи июнён (сёртме) 20-мёшё

Хакё ирёклё

Партисен пурнаҗёнчен

Райадминистрацире

Конкретлә төллевсем паләртнә

Паллә ёнтё, хальхи вәхәтра сёршывра төп вәйсенчен пёри вәл «Единая Россия» политика партиёе пулса тәратъ. Вәл тўрремён хутшәннипе юлашки вәхәтра сёршывра пулса иртекен ыра улашәусене курса ённене пултартәмәр та ёнтё. Иртенё шәмәт кун вара Шупашкарта Ачасемпе сәмрәксен пултартулаҗ керменёне «Единая Россия» политика партиёе Чәваш регион уйрәмён XII отчетта суйлае конференциёе иртенё. Унан ёсне пирён район делегациёе те хутшәннә. Конференцире татса панә Ыйтусем пирки паллаштарма элө тәплөнрех конференци ёсне хутшәннә «Единая Россия» политика партиёе Муркаш районёнчи уйрәмён политканашён секретарёне, район администрациёе пусләхён пёрремёш сүмне Альберт Николаевич ИВАНОВА каласа пама Ыйтрам.

– Альберт Николаевич, чи малтанах конференцире сүтсе явнә Ыйтусемпе паллаштарсамәр.

– Паллә ёнтё, отчетта суйлае конференциёе пулнә май кун йөркене кёртнө Ыйтусем шутёнче «Единая Россия» политика партиёе Чәваш регион уйрәмён политканашён, тёрёслевпе ревизи комиссийёе отчетёсене итлесси, политканашә тата ревизи комиссине, политканашә регион прези-

диумне сөнёнрен суйласси, Пётём Раҗсейри «Единая Россия» политика партиёе VIII съездне ирттерме хәтәрленесси пулчөс. Җавна каласа хәварасшән. Конференци ёсне партин аслә канашён членё, Чәваш Республикин Президентчө Н.В. Федоров, Чәваш регион политканашён секретарё, Чәваш Республикин Патшаләх Канашён Председателё М.А. Михайловский, «Единая Россия» политика

партиёе генеральнә канашён президиумён секретарён сүмё К.И. Косачев, Раҗсей Патшаләх Думин депутатчө П.В. Семенов тата патшаләхпа парти структуринче вәл хуракан йити паллә ёсчөнсем, «Единая Россия» парти членёсем – республика Патшаләх Канашён депутатчөсем, делегатсемпе чөннисем, районсемпе хуласен пусләхёсем, министрствәсемпе ведомствәсен ертүсисем, наукапа

педагогика обществәнөсөн, бизнес-сообщество, культура, вёрентү, сывләха сыхлас ёс отраслөсен предствителёсем, массәллә информация хәтәрөсен предствителёсем хутшәнчөс. Отчетлә докладпа парти Чәваш регион уйрәмён секретарё Михаил Михайловский тухса каласрө.

(Вёсё 2-мёш стр.)
Сән үкерчөкре: Чәваш Республикин Гимнө янәрәт.

Хисеп грамотисене тивёснө

Район администрациёе ял хуҗаләх пайё, «Свобода» хуҗаләх, ачасен Муркашри искусство шулө, «Моргаушская» чәх-чөп фабрики тата Муркаш ял тәрәхөнчи инвалидсен пусләмәш организациёе йитнисене тивёстерсе, район администрациёе пусләхён июнён 7-мёшөнчи 276 № йышәнәвёле сәксене район администрациёе Хисеп грамотипе наградәланә:

– Николай Петрович КЛЕМЕНТЬЕВА, педагогика ёсён ветеранне, вёрентү ёсөнче нумай сұл хушши тәрәшса вәл хунәшән;

– Наталия Валерьевна КОНСТАНТИНОВА, «Моргаушская» чәх-чөп фабрикин кадрсем енёпе ёслөкен специалистне, ёс производствине тивёслөпе туса пынәшән тата архив фончөн документчөсене упрассине тивёстернөшөн;

– Антонина Александровна ПЕТРОВСКАЯ, ял хуҗаләх производствинче нумай сұл хушши тәрәшса ёслөнөшөн;

– Людмила Алексеевна ЯКОВЛЕВА, Муркашри искусство шулөн преподавательне, ситёненек арәва художество тата эстетика воспитанийё парассипе нумай сұл хушши тәрәшса ёслөнөшөн.

Июнён 22-мёшө – Асанупа хурләх кунө

ХИСЕПЛЁ ЕНТЕШЕМ!

1941 сұлхи июнён 22-мёшөнче нимёс фашизмө пирён сёршыв сине нимён пёлтермесёр тапаннә. Ку кун – Асанупа хурләх кунө. Эпир Тәван сёршыв чиккисене хутёлемө танә тата Аслә Отечественнәй вәрсәра пуҗөсене хунә салтаксене яланах асра тытатпәр.

Эпир мирлө пурнаҗса пурәнәссийён пирөншөн пуҗ хунисене манма тивёс мар. Пирён салтаксен махтавлә сарө тәван сөрөн кашни лаптәкөшөн сәпәснә, Европәна тата пётём төнчене чураләхрән сыхласа хәварнә. Вәрсә трагедийё телёр хут пулмалла марәх. Җаванпах ёнтө пирён сәк иртенё вәхәт синкерлөхне манмалла мар, әна пулас әрусене туйса илме пулашмалла. Төнчере тусләха сыхласа хәварәссийён тата сёршыв чысне-сүмне үстерсе парәссийён хамәртан мён килнине пётёмпех тәвәпәр.

Иывәр вәхәтра хәйсен тивёснө пурнаҗласа Тәван сёршыва сыхласа хәварәссийён хәйсен пурнаҗласа панисен умёнче пуҗ таятпәр.

Павел СЕМЕНОВ,
РФ Патшаләх Думин депутатчө,
«Единая Россия» фракци членө.

Юбилей

Саламаттыңар

Юратнә мәшәра, аннене, асаннене, хунямана, тәхләчәна, сывәх тәванәмәра – Мән Сөнтөр ялөнчө пурәнәкан Ирида Дмитриевна НИКОЛАЕВА 50 сұл тултарнә ятпа чунтан тухакан чи әшә кәмәллә саламлатпәр. Сана юбилей ячөпе саламласа мён пур ыррине кәңә сунатпәр. Яланах сирөп сывләхлә пул. Емөрү чәваш сурпанө пек вәрәм пултәр. Мәшәру, ачусемпе мәнүкү, сывәх тәвансем сана яланах савәнәшпа телөй, савәк кәмәл парнелөччө. Пурнаҗсу яланах әнса пытәр, мён ёмөтленни пурнаҗлантәр.

Пысәк салампа мәшәрө, ывәлөпе хөрөсем, кинөпе кёрүшө, мәнүкө, сывәх тәванөсем, хәтисемпе тәхләчисем.

Сырәнтәру – 2007

Райхаҗат сырәнакансене парнесем кетөсө

Хаклә вулакансем! Сырәнтәру тапхәрө вёслөнчөн вәхәт нумай мар. «Сөнтөрү ялавне» сырәна илме вәскәр!

«Сөнтөрү ялавне» 6 уйәха сырәнакансем хушшинче лотерөе ывәлөне ирттеретпәр.

Чи телөйлисене төслө телевизор, СВЧ-кәмакә, DVD-плеер, утүг, чөйник, телефон, миксер, фен тата ытти хаклә та паха парнесем кетөсө.

Иккөмөш сур сұлта та пёрле пулар!

Район хаҗатне 6 уйәха сырәнмалли хак – 147 тенкө те 42 пус.

Райхаҗат редакциёе.

Ёсре малта пыракансем

Чи лайәх бригадир

Михаил Гельмасович Иванов Ильич ячөпе хисепленекен хуҗаләхра бригадир пулса тәрәшәт. Шанса панә ёсө тулли кәмәллә пурнаҗласть. Ёсне кура вара хисепө те. Җакна Михаил Гельмасович тивёснө Тав хуҗөсем те сирөплөтөсө. Акә вәл ертсе пыракан бригада район Ақатуйёнче пысәк хисепө тивёсрө. Ана район пусләхө пёрремөш степеньлө диплом, «2007 сұлхи чи лайәх уй-хир бригадир» куҗса сүрекен вымпел тата уксан преми парса тав турө. Җакә вара малашне татах та хәвхәланулләрәх ёслөме хистө.

Сән үкерчөкре: Михаил Гельмасович Иванов.
Р. ИЛЛАРИОНОВА сән үкерчөкө.

Симёс ёс җи

РАЙОНТИ ПЁРПЕШУЛЛЁ ХУСАЛӘХ-СЕНЧЕ ИЮНЁН 20-МЁШӨ ТӨЛНӨ ВЫЛБӘХ АПАЧӨ ХАТЕРЛЕС ЁС ЕПЛЕ ПЫНИНЕ КӘТАРТНИ

Колонкәсенче: Нумай сұл үсөкен кураҗксене сұлнә гектарпа тата процентпа.

Е. Андреев яч. хис.	25	6
«Волга»	90	15
«Восток»	70	31
«Герой»	16	6
К. Иванов яч. хис.	2	1
Ильич яч. хис.	130	27
Ленин яч. хис.	3	1
«Лидер»	10	2
«Дружба»	0	0
«Оринино»	70	11
«Передовик»	104	12
«Свобода»	55	13
«Святель»	65	10
Суворов яч. хис.	35	5
«Рассвет»	60	12
«Нива»	0	0
«Ударник»	40	3
Чапаев яч. хис.	60	18
«Чемеево»	63	21
Чкалов яч. хис.	50	61
КФХ Михайлов	70	12
КФХ Бархаткин	30	—
РАЙОНПЕ	1048	8

Эсир Ытнине

Пенси виҗине үстерес тетөр-и?

Паян хаҗат вулакансен ёс пенсийён страхлакан пайне сөнёнрен шутласа парассипе сыхәннә Ыйтәвөсем сине РФ Пенси фончөн районти уйрәмён пенсисем шутласа парассин тата сөнёнрен шутласа парассин пайнә пусләхө Надежда Геннадьевна СЕМЕНОВА хуравласть:

– Ёслөкен пенсионерсен хәйсен пенси шайне үстерес майөсем пирки мён калама пулатъ?

– Ёс пенсийөсем пирки калакан сакун халө ёслөкенсене те, пенси илсе тәракансене те хәйсен пурнаҗне активлә ёс-хөллөпе сыхәнтарма майөсем туса паратъ.

2002 сұлтан тытәнса ёслөкен пенсионерсен пенсие пётёмөшпех илсе танә чухнөх ёслөсе пенси шайне сұллен үстерсе пыма май пур. Ёс укши шайө мөн чухлө пысәкрах, пенси фондне харпәр хәйөн лицөвой счөчө сине те савән чухлө нумайрах укса куҗатъ, страхлаңа сыннән пенси капиталө пысәкләнатъ, апла пулсан унан пенси виҗи те үсет.

– Кун пек чухне пенсие хәш вәхәтран сөнёнрен шутласа парәсө?

– Сынна пенси пама тытәннәранпа е ёслөкене кура ёс пенсийён страхлакан пайне сөнёнрен шутласа панәранпа 12 уйәх иртнө пулсан, пенси виҗине сөнёнрен шутлаттарма май пур.

– Ку тапхәрта 12 уйәх ёслөни кирлө-и?

– Кирлө мар. Каләпәр, сәк тапхәрта тен эсир 5 кун кәна, 1 уйәх е йити чухлө вәхәт ёслөнө пулсан та, пенси виҗине сөнёнрен шутлаттарма пулатъ. Чи кирли – ёс паракан сирөншөн пенси фондне страховани взносөсене тўлесө тәни.

– Пенси виҗине сөнёнрен шутлаттарма заявлени сырәмалла-и?

– Паллах. Пенсионер заявлени сырәмасәр пенси виҗине сөнёнрен шутласа парәсөсө. Пенси виҗине сөнёнрен шутлаттарма вәхәт ситнө пулсан, кирек хәсан та заявлени сырәса пама пулатъ.

– Төслөхөсемпе сирөплөтөсен авәнчө?

– Каләпәр, сынна пенси 2006 сұлхи февралён 3-мөшөнчөн тытәнса парса тәма пулсан. Унан 2007 сұлхи февралён 4-мөшөнчөн тытәнса пенси виҗине сөнёнрен шутлаттарма май

пур, телөр майлә каласан, 12 уйәхран.

Енчен те сын унчөнөх пенсие тухнә тата пенсие сөнёнрен шутлаттарма 2006 сұлхи март уйәхөнчө заявлени панә тата пенси виҗине сөнёнрен 2006 сұлхи апрелён 1-мөшөнчөн шутласа панә пулсан, телөр хут унан заявлени 2007 сұлхи апрелён 2-мөшөнчө сырәма юратъ.

– Пенси виҗине сөнёнрен мөн вәхәтран тытәнса шутласа парәсө?

– Сөнёнрен пенси виҗине пенсионер заявлени сырәна уйәх хыҗсәнхи уйәхән 1-мөш числинчө сөнёнрен шутласа парәсөсө. Заявлени пёрремөш сур сұлта панә пулсан, сөнёнрен шутласа пәмалли технологипө килөшүллөн июльтөн тытәнса вәл сөнёнрен шутласа паләртнә пенси илме тытәнәт, унчөнчөхи уйәхөсмөшөн хуҗса тўлөсөсө.

– Мөнле документсем кирлө пуласөсө?

– Сын кам пулнине, вәл миҗө сұлтинө, әста пурәннине, унан граждәнләхне сирөплөтөкен документ (паспорт, сыннән вәхәтләх удостоверенийө) сумра пулмалла. Кунпа пёрлөх пенсионерән обязательнәй пенси сөнёнрен шутлаттарма сви-

детельстви кирлө пулатъ.

– Мөн чухлө үсет-ха пенси виҗи?

– Вәл мөн чухлө үссөсө ёс паракан сирөн пенси фондөнчи лицөвой счөт сине страховани взносөсөсем мөн чухлө куҗсарса панинчөн килет.

– Кунта та төслөх илсе кәтартни ывәрәнлә пулө?

– Вәтләх енёпе пенсие 1998 сұлхи январён 10-мөшөнчө панә пусәннә тейөпөр. Пенси илсе танә вәхәтра ёслөнөшөн ёс пенсийён страхлаңа пайне үстерме пенсионер 2007 сұлхи январьте заявлени сырәса панә. Унан ёс пенсийён страхлакан пайне паләртнәранпа (2002 сұлхи январён 1-мөшө) пенси виҗине сөнёнрен шутлаттарма заявлени сырәна хушшинчи страховани взносөсөсем сумми 6580 тенкөпе танлашәт. Сөнёнрен шутланә хыҗсән пенси виҗи 54 тенкө те 83 пус үсет (6580 тенкө: 12 уйәх (хуҗса тўлев вәхәчө) = 54 тенкө те 83 пус).

Пенсие сөнө виҗөпе 2007 сұлхи июлөн 1-мөшөнчөн тытәнса тўлемө пусләсөсө. Кунпа пёрлөх июль уйәхөнчө февралён тытәнса июньчөнчи тапхәршән хуҗса тўлөсөсө.